

SXEDIO.FT8

ΙΟΥΝΗΣ 1950: Η ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΤΟΥ ΑΚΕΛ (ΕΑΣ) ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΙ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΤΗΝ ΥΠΟΘΕΣΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΚΥΠΡΙΩΝ ΜΕ ΜΙΑ ΜΠΡΟΣΟΥΡΑ ΣΤΗΝ ΟΠΟΙΑ ΤΟΝΙΖΕΙ ΟΤΙ Ο ΚΥΠΡΙΑΚΟΣ ΛΑΟΣ ΑΠΑΙΤΕΙ ΑΜΕΣΗ, ΧΩΡΙΣ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΥΣ ΚΑΙ ΟΡΟΥΣ ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΣΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΕΘΝΟΣ

Η Κυβέρνηση του Λονδίνου με τη επιμονή της να θεωρεί το κυπριακό κλειστό θέμα αρνήθηκε να δεχθεί να συναντηθεί με τα μέλη της Πρεσβείας του ΕΑΣ Εζεκία Παπαϊωάννου και Αδάμο Αδάμαντο που πήγαν στη βρετανική πρωτεύουσα για να διαδηλώσουν τον ενωτικό πόθο των Κυπρίων ύστερα από το ενωτικό δημοψήφισμα της **15 Ιανουαρίου 1950**.

Ο υπουργός Αποικιών μάλιστα με επιστολή του στην Πρεσβεία την πληροφόρησε ότι "μια συνάντηση δεν θα εξυπηρετούσε κανένα σκοπό".

Ετσι η Πρεσβεία ύστερα από παραμονή **21** ημερών στο Λονδίνο, ετοιμάστηκε για να μεταβεί στο Παρίσι για συνέχιση της αποστολής της. Πριν φύγει όμως έστειλε επιστολή διαμαρτυρίας στον άγγλο υπουργό Αποικιών για την άρνηση του να και τον πληροφορούσε ότι οι Κύπριοι θα συνέχιζαν τον αγώνα τους παρά την αρνητική στάση της αγγλικής Κυβέρνησης:

" Η Κυπριακή Λαϊκή Εθνική αντιπροσωπεία αισθάνεται επιτακτικό πριν να αναχωρήσει από τη Βρετανία να σας πληροφορήσει ότι η πολιτική της βρετανικής κυβέρνησης σχετικά με την Κύπρο όπως εκφράστηκε από τον υφυπουργό των Αποικιών την Τετάρτη, είναι πολύ απεχθής μεταξύ του κυπριακού λαού. Περιμέναμε ότι η στάση της βρετανικής κυβέρνησης έπρεπε τουλάχιστο νάταν δημοκρατική και ότι θα αναγνώρισε το αποτέλεσμα του δημοψηφίσματος που κηρύχθηκε υπέρ της ένωσης με την Ελλάδα. Αισθανόμαστε επίσης απαραίτητο να διαμαρτυρηθούμε σφοδρά για την άρνησή σας να συναντήσετε την Πρεσβεία μας. Αυτό το θεωρούμε σαν παραδοχή ότι η Βρετανική κυβέρνηση δεν έχει άλλη πολιτική από εκείνη της διατήρησης της εξουσίας της πάνω στην

Κύπρο ανεξάρτητα από τους πόθους του λαού της, Η στάση μας επομένως παραμένει καθαρή. Ο κυπριακός λαός παλεύει και θα συνεχίσει να παλεύει για την εθνική του ελευθερία".

Στο Παρίσι η Πρεσβεία ήλθε και πάλι σε επαφή με γάλλους κομμουνιστές και ιδιαίτερα με το Κομμουνιστικό Κόμμα, συναντήθηκε με αρχισυντάκτες γαλλικών εφημερίδων και είχε επαφές με τα γαλλικά συνδικάτα, τη γραμματεία της Παγκόσμιας Δημοκρατικής Νεολαίας για τη γραμματεία της ΠΣΟ (Παγκόσμιος Συνδικαλιστική Ομοσπονδία).

Στη Γαλλία υπήρχε πολιτική κρίση και η Πρεσβεία επισκέφθηκε το υπουργείο Εξωτερικών που επέδωσε υπόμνημα για το κυπριακό που απευθυνόταν στον υπουργό Εξωτερικών που θα διοριζόταν.

Στο Παρίσι η Πρεσβεία έμεινε τρεις εβδομάδες και στις **4 Ιουλίου 1950** έφυγε για την Πράγα της Τσεχοσλοβακίας. Πριν φύγει όμως μοίρασε χιλιάδες αντίτυπα ειδικού διαφωτιστικού φυλλαδίου-μπροσούρα που είχε εκτυπωθεί τόσο στα ελληνικά όσο και στα αγγλικά. Το φυλλάδιο έφερε τον τίτλο " Η Κύπρος παρουσιάζει την υπόθεση της στον κόσμο".

Πρόκειται για ένα πολυσέλιδο έγγραφο στο οποίο γινόταν αναφορά στον ενωτικό αγώνα των κυπρίων από τη μέρα που πάτησαν οι Άγγλοι το πόδι τους στη Κύπρο τη καταπίεση που υφίστατο ο Κυπριακός λαός από τους Άγγλους και τονιζόταν ότι οι Κύπριοι θα συνέχιζαν να αγωνίζονται για την ένωση.

Παράλληλα καλείτο η διεθνής κοινωνία να συμπαρασταθεί τις προσπάθειες του κυπριακού λαού.

Το έγγραφο έχει ως εξής:

"Στις **15** του Γεννάρη του **1950** ο κυπριακός λαός διενήργησε ένα ιστορικό δημοψήφισμα. Το δημοψήφισμα διενεργήθηκε υπό την αιγίδα της Εθναρχίας, δηλαδή της Αρχιεπισκοπής Κύπρου. Όλα τα κόμματα και οι οργανώσεις των Ελλήνων Κυπρίων το υποστήριξαν και πήραν ενεργό μέρος σ' αυτό. Σκοπός του δημοψηφίσματος ήταν να δώσει τη δυνατότητα στον ελληνικό λαό της νήσου να διακηρήξει με το μόνο

δυνατό τρόπο ποιοι είναι οι εθνικοί του σκοποί και πόθοι. Ζητήθηκε από το λαό να ψηφίσει υπέρ της ένωσης με την Ελλάδα ή εναντίον της ένωσης.

Από **224.747** Έλληνες κυπρίους ηλικίας **18** χρόνων και άνω που δικαιούνταν να ψηφίσουν, ψήφισαν **215.108** ΚΑΙ ΟΛΟΙ ΨΗΦΙΣΑΝ ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΜΕ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ. Αν η Κυβέρνηση της Κύπρου επέτρεπε στους δασκάλους και τους κυβερνητικούς υπαλλήλους να ψηφίσουν, τότε το αποτέλεσμα θα ήταν σχεδόν **100%** υπέρ της Ένωσης.

Η Τουρκική μειονότητα στην Κύπρο δεν πήρε μέρος, γιατί το δημοψήφισμα περιορίστηκε μόνο στην ελληνική πλειονότητα, η οποία αποτελεί τα **5/6** του πληθυσμού. Οπωσδήποτε, ένας αριθμός Τούρκων, ομολογουμένως πολύ μικρός, ψήφισε υπέρ της Ένωσης με την Ελλάδα, **96%** των Ελλήνων κυπρίων (**79%** του πληθυσμού της Κύπρου) ψήφισαν υπέρ της ένωσης. Ετσι οι Έλληνες Κύπριοι, σχεδόν ομόφωνα επιβεβαίωσαν αδιαφιλονίκητα τη μακρόχρονη αξίωση τους να ενωθούν με την πατρίδα τους Ελλάδα. Το αποτέλεσμα του δημοψηφίσματος, γνωστοποιήθηκε στον υπουργό των Αποικιών.

Η κύρια και αναλλοίωτη αξίωση των Ελλήνων Κυπρίων είναι η ένωση με την Ελλάδα. Κάθε άλλο ζήτημα υποτάσσεται σ' αυτή τη βασική αξίωση. Οι Κύπριοι δε δέχονται καμμιάν άλλη λύση για το κυπριακό ζήτημα. Καμμιά άλλη λύση δε μπορεί πράγματι να εξευρεθεί. Εκείνοι που παίζουν με την ιδέα, ότι είτε η αυτοκυβέρνηση είτε ενιαία αγγλοελληνική επικυριαρχία της Κύπρου θ' αποτελέσει μια λύση, λανθάνονται σοβαρά. Ο Κυπριακός λαός απαιτεί την άμεση, χωρίς περιορισμούς και χωρίς όρους ενσωμάτωση του στο ελληνικό Έθνος. Αυτό είναι το εθνικό του "πιστεύω".

Η ΒΡΕΤΤΑΝΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ

Σήμερα η Κύπρος είναι βρετανική Αποικία. Μπήκε κάτω από τη βρετανική διακυβέρνηση το **1878** σαν αποτέλεσμα μιας συμμαχίας, που συνάφθηκε μυστικά μεταξύ της Μ. Βεττανίας και της Οθωμανικής

Αυτοκρατορίας, ακριβώς πριν από την Ευρωπαϊκή Συνδιάσκεψη στο Βερολίνο κατά τον ίδιο χρόνο, η Κύπρος δόθηκε στη Μ. Βρετανία σαν στρατιωτική βάση ως αντάλλαγμα για μια εγγύηση εκ μέρους της Μ. Βρετανίας ότι θα βοηθήσει (η Μ. Βρετανία) στην άμυνα των κτήσεων της Τουρκίας στη Μέση Ανατολή εναντίον της τσαρικής Ρωσίας. Η Μ. Βρετανία "ενοικίασε" στην πραγματικότητα την Κύπρο γι' αυτό το σκοπό και πλήρωνε κάθε χρόνο χρήματα στο Σουλτάνο.

Η πληρωμή των χρημάτων αυτών επιβλήθηκε στους κυπρίους. Όταν το **1914** η Τουρκία μπήκε στον πόλεμο παρά το πλευρό των Κεντρικών δυνάμεων εναντίον της Αντάντ, η Βρετανία προσάρτησε την Κύπρο. Στα **1915** η Κύπρος προσφέρθηκε στην Ελλάδα υπό τον όρο ότι η τελευταία θα έμπαινε στον πόλεμο παρά το πλευρό των συμμάχων και θα πρόσφερε βοήθεια στη Σερβία. Η βασιλική ελληνική Κυβέρνηση απέρριψε αυτή την προσφορά.

Με την άστοχη συνθήκη των Σεβρών του **1920** και τη επικυρωθείσα συνθήκη της Λωζάνης του **1923** η Τουρκία απαρνήθηκε όλα τα δικαιώματα της πάνω στη Κύπρο, συμπεριλαμβανομένου και του δικαιώματος φόρου υποτελείας και αναγνώρισε την προσάρτηση της Κύπρου στη Βρετανία, την οποία ανακήρυξε η τελευταία στις **5** Νοεμβρίου του **1914**. Το **1925** η Κύπρος ανακηρύχθηκε "Αποικία του Στέμματος".

Ποτέ δε ζητήθηκε η γνώμη των κυπρίων γι' αυτές τις αλλαγές. Ποτέ, όμως δεν παρέλειψαν να υψώσουν τη φωνή τους διαμαρτυρόμενοι εναντίον αυτής της μεταχείρισης που αποτελούσε προσβολή για τη αξιοπρέπεια τους ως αρχαίου και με εθνική συνείδηση λαού και απαιτούσαν στην ένωση με την πατρίδα τους Ελλάδα. Η Βρετανική διακυβέρνηση στην Κύπρο άρχισε με μια μεγάλη αδικία. Με τη μυστική της συμφωνία με την Τουρκία η Βρετανική κυβέρνηση αναλάμβανε να πληρώνει κάθε χρόνο **92.799** λίρες ως φόρο προς το σουλτάνο. Αντί ο φόρος αυτός να πληρώνεται από τη Βρετανία επιβλήθηκε στους κυπρίους. Οι Κύπριοι

πλήρωσαν από το **1879** ως το **1927**- όταν καταργήθηκε ο φόρος- **2.557.049** λίρες στο βρετανικό θησαυροφυλάκιο. Στην πραγματικότητα τα χρήματα αυτά δεν πληρώθηκαν ποτέ στο Σουλτάνο, αλλά φυλάσσονταν για αποζημίωση των μετόχων του Κριμαϊκού δανείου, οι οποίοι ζήμιωναν λόγω της χρεωκοπίας της Τουρκίας. Η Μ. Βρετανία ουδέποτε επανόρθωσε αυτή την αδικία. Και όταν η Βρετανική κυβέρνηση κατήργησε το φόρο υποτελείας το **1927, 13** χρόνια μετά την προσάρτηση και τρία χρόνια μετά την ανακήρυξη της ως Αποικίας του Στέμματος- επιβλήθηκε ποσό **10.000** λιρών στους κυπρίους φορολογούμενους σαν χρονιάτικη συνδρομή για την "αυτοκρατορική αμυνα". Μια αιτία και πιθανόν η σπουδαιότερη για τη φτώχεια της Κύπρου και την οικονομική της αποτελμάτωση ήταν οι απαιτήσεις του φόρου υποτελείας.

Ο ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ

Η Κύπρος είναι η τρίτη μεγάλη νήσος της Μεσογείου. Έχει έκταση **3.584** τετραγωνικά μίλια. Βρίσκεται **60** μίλια δυτικά του Λιβάνου και **40** νότια της Τουρκίας. Σύμφωνα με την απογραφή του Νοέμβρη του **1946** η Κύπρος έχει πληθυσμό **450.114** από τον οποίο οι **361.199** είναι Έλληνες, **81.137** είναι Τούρκοι και **8.367** άλλων εθνικοτήτων.

Στις αρχές του **1950** ο πληθυσμός υπολογίστηκε επίσημα σε **480.000**. Η σύνθεση του είναι η εξής: Τα **80 1/2%** είναι Έλληνες, **17.1/2%** Τούρκοι και **2%** άλλων εθνικοτήτων.

Η ΒΡΕΤΤΑΝΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ

Η Κύπρος κυβερνάται απ' ευθείας από το Χουάιτιχιλ. Οι Κύπριοι δεν έχουν καθόλου λόγο στη διαχείριση των υποθέσεων τους.

ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Στα **1882, 4** χρόνια, μετά τη βρετανική κατοχή, δόθηκε στην Κύπρο ένα σύνταγμα. Τα σύνταγμα αυτό, εκτός ενός Εκτελεστικού Συμβουλίου που αποτελείτο αποκλειστικά από επισήμους που έδιδαν γνώμες στον Υπατο Αρμοστή, δημιούργησε κι ένα Νομοθετικό

Συμβούλιο, υπό την προεδρία του Υπάτου Αρμοστή, που αποτελείτο από επίσημα (διορισμένα) και ανεπίσημα (εκλεγμένα) μέλη. Το Νομοθετικό αποτελείτο από **6** επίσημα και **12** εκλεγμένα μέλη, από τα οποία **9** ήσαν ελληνικά εκλεγόμενα από τους Έλληνες και **3** τουρκικά εκλεγόμενα από τους Τούρκους. (Οι Τούρκοι ήταν λιγώτεροι από το **1/5** του πληθυσμού). Το εκλογικό δικαίωμα εξαρτάτο από την κατοχή περιουσίας που περιοριζόταν μόνο στους άρρενες. Στα **1925**, στο Νομοθετικό Συμβούλιο προστέθηκαν τρία επίσημα και τρία εκλεγμένα (ελληνικά μέλη. Αποτελείτο τώρα από **9** διορισμένους Άγγλους επισήμους, **3** Τούρκους και **12** Έλληνες.

Και στις δυο περιπτώσεις, ο αριθμός των ελληνικών μελών του Νομοθετικού ήταν ίσος με τον αριθμό των Αγγλικών και Τουρκικών μελών μαζί. Κι ο λόγος:

Για να δοθεί η εντύπωση πως η Κύπρος αυτοκυβερνάτο, μια και τα εκλεγμένα μέλη, ελληνικά και τουρκικά ήταν η πλειοψηφία, θεωρητικά τα εκλεγμένα μέλη, που αποτελούσαν την πλειοψηφία, μπορούσαν να ελέγχουν τις πράξεις της κυβέρνησης ή τουλάχιστο εκείνες τις πράξεις της κυβέρνησης που αφορούν το τοπικά ζητήματα. Η μορφή, όμως του στυάγματος που προνοούσε τη συμμετοχή και Ελλήνων και Τούρκων αποσκοπούσε ακριβώς στο να εμποδίσει τον έλεγχο αυτό. Τα τουρκικά μέλη του Νομοθετικού τσιφλικάδες συνήθως, έκαναν κοινό μέτωπο, όπως ήταν και ο σκοπός, με τους Βρετανούς επισήμους και η "θεωρητική" ισχύς του Νομοθετικού μετατράπηκε σε ουτοπία. Τα ελληνικά μέλη του Νομοθετικού, πρώτα με **9**, αργότερα **12**, βρίσκονταν αντιμέτωπα πρώτα με **9** και αργότερα με **12** τουρκικά και βρετανικά μέλη. Επιπρόσθετα, για να μπορεί να μετατρέπεται η ισορροπία των δυνάμεων, όποτε χρειαζόταν, υπήρχε κι η νικώσα ψήφος του Υπάτου Αρμοστή ή Κυβερνήτη και αν χρειαζόταν καόμη ενίσχυση της Βρετανικής πλευράς, υπήρχε πάντοτε το "διάταγμα εν Συμβουλίω" που επέτρεψε στο

Εκτελεστικό να εφαρμόσει οποιοδήποτε μέτρο, όσα αν επιθυμητό ή δεσποτικό κι αν ήταν.

Το Σύνταγμα του **1882** ήταν ένα έξυπνο πολιτικό κόλπο. Αυτή η συνταγματική φάρσα διάρκεσε **50** χρόνια. Η τύχη κάθε νομοσχεδίου ή ψηφίσματος ήταν καθορισμένη εκ των προτέρων. Υπήρχε πάντα η ίδια "τύχη", ο ίδιος χαβάς, το ίδιο αποτέλεσμα, νίκη του αγγλοτουρκικού συνασπισμού.

Στα **50** χρόνια της εφαρμογής του συντάγματος μόνο μια φορά το **1931** απορρίφθηκε από το Νομοθετικό νομοσχέδιο, που αφορούσε φορολογικά ζητήματα. Κι' αυτό οφειλόταν στο γεγονός πως ένα τουρκικό μέλος του Νομοθετικού ψήφισε με το μέρος των Ελλήνων, αλλά και τότε ακόμα το Νομοσχέδιο επιβλήθηκε με "διάταγμα εν Συμβουλίω"

ΚΑΤΑΡΤΗΣΗ ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

Το Σύνταγμα δίδει στους κυπρίους το δικαίωμα να μιλούν, μα τίποτε περισσότερο.

Οικονομικά, η Κύπρος, βρισκόταν σε κακή κατάσταση. Η Βρετανία κατέλαβε την Κύπρο για στρατηγικούς λόγους και την παραμέλησε ολότελα. Το μόνο ενδιαφέρον που έδειξαν οι βρεττανοί επίσημοι για την Κύπρο ήταν η συλλογή φόρων. Τέτια ήταν η εγκατάλειψη που οι "Τάϊμς" του **1930** ονόμαζαν την Κύπρο " συντερέλλα της αυτοκρατορίας".

Στα **1938**, μια έρευνα (η πρώτη που έγινε παό τις αρχές της Κύπρου) σχετικά με τις "ανάγκες" των κυβερνωμένων" απεκάλυψε, αφού καθορίστηκε ένα ορισμένο μίνιμουμ βιοτικό επίπεδο, πως τα **25%** του πληθυσμού απολάμβαναν χαμηλότερο βιοτικό επίπεδο,- ζούσαν σε κατάσταση χρόνιας πείνας- τα **50%** απολάμβαναν το μίνιμουμ βιοτικό επίπεδο και μόνο **25%** απολάμβαναν ψηλότερο βιοτικό επίπεδο.

Ενας συνδυασμός όλων αυτών των παραγόντων, εθνική καταπίεση, πολιτικό αδιέξοδο και οικονομική απόγνωση, δημιούργησαν την επανάσταση του Οχτώβρη, **1931** οπότε ουσιαστικά ολόκληρος ο ελληνικός κυπριακός λαός ξεσηκώθηκε (άοπλος) ενάντια στη

βρετανική διακυβέρνηση για την ένωση με την Ελλάδα.

Η επανάσταση καταστάληκε εύκολα από βρετανική ένοπλη δύναμη που μεταφέρθηκε βιαστικά από την Αίγυπτο. Με την καταστολή της επανάστασης, η συνταγματική φάρσα, τερματίστηκε και άρχισε μια περίοδος ανοικτού δεσποτισμού κάτω από τον οποίο υπέφεραν και Έλληνες και Τούρκοι.

Όλες οι νομοθετικές και εκτελεστικές εξουσίες ανατέθηκαν, με τα βασιλικά γράμματα της **12** του Νοέμβρη **1931**, στον κυβερνήτη. Οι εξουσίες αυτές χρησιμοποιήθηκαν εκτεταμένα. Ο "Κυπριακός κώδικας" είναι γεμάτος νόμους που αγκαλιάζουν όλες τις πλευρές της πολιτικής δράσης, οργάνωσης και εκδήλωσης, τον τύπο, της συγκεντρώσεις και διαδηλώσεις, τη διδασκαλία της ελληνικής Ιστορίας, την ανάρτηση ελληνικών σημαιών, την ελευθερία κινήσις μέσα στην Κύπρο, την είσοδο στην Κύπρο Κυπρίων που σπουδάζουν ή ζουν στο εξωτερικό. Περιέχει επίσης νόμους που επηρεάζουν το απαραβίαστο της οικογ. στέγης και της ελευθερίας του ατόμου, νόμους εναντίον της κατοχής ή διανομής σοσιαλιστικών κειμένων, νόμους που επιτρέπουν στην αστυνομία να προβαίνει σε συλλήψεις για λόγους υποψίας ή να κατακρατεί πρόσωπα που πιθανόν να χρησιμοποιήσουν τη σχετική ελευθερία κινήσις με τρόπο "επιζήμιο" για το νόμο και την τάξη κτλ. Όλα αυτά έκαναν την κυπριακή διακυβέρνηση μια απροκάλυπτη δικτατορία.

Στη διάρκεια του πολέμου (στον οποίο η Κύπρος έδωσε **20.000**) μερικά από τα αυστηρότερα δικτατορικά μέτρα, λόγω του συνεχούς αγώνα του λαού, χαλαρώθηκαν.

Ο Τύπος ελευθερώθηκε από την προληπτική λογοκρισία, οι συντεχνίες επιτράπη να λειτουργούν σύμφωνα με το νόμο και επιτράπη επίσης να σχηματιστούν και πολιτικά κόμματα. Ήσαν αποτέλεσμα τούτου, έγιναν μεγάλα βήματα στην πολιτική και συνδικαλιστική οργάνωση, για πρώτη φορά από το **1931**, μπορούσαν οι Κύπριοι, μέσον του προφορικού και

γραπτού λόγου να εκδηλώσουν τα αιτήματά τους. Και το πρωταρχικό αίτημα που προβλήθηκε απ' αυτούς στη διάρκεια της περιόδου αυτής ήταν πως στην Κύπρο θάπρεπε, με τον τερματισμό του πολέμου, να επιτραπεί να ενωθεί με την Ελλάδα.

Την επομένη της νίκης, οι Κύπριοι ξεσηκώθηκαν διεκδικώντας για την Κύπρο το δικαίωμα της αυτοδιάθεσης, έθεσαν το ζήτημα τους μπροστά στη βρετανική Κυβέρνηση και μπροστά στους αντιπροσώπους για το συνέδριο ειρήνης, πούγινε στο Παρίσι το **1946**. Επεδίωξαν, με κάθε μέσον που είχαν στη διάθεση τους, να γνωρίσουν το ζήτημα τους, σ' ολόκληρο τον κόσμο και να ελασφαλίσουν την υποτήριξη όλων των ειρηνόφιλων λαών. Είχαν το αναφέρετο δικαίωμα σαν Έλληνες, ν' αποτελέσουν τμήμα της ελληνικής πατρίδας και το δικαίωμα για λευτεριά, που το κέρδισαν με τη συμβολή τους και τις θυσίες τους στον περασμένο παγκόσμιο πόλεμο.

Η βρετανική Κυβέρνηση κράτησε αποφασιστική εχθρική στάση προς το εθνικό αίτημα των κυπρίων. Η ελληνική Κυβέρνηση, μη θέλοντας ναρθεί σ' αντίθεση με τις βρετανικές αρχές ήταν εξίσου αδιάφορη, άγκαι ο ελληνικός λαός, εξίσου με τον Κυπριακό, απαιτούσε την ένωση. Σαν αποτέλεσμα της πίεσης που εξασκούσε η ελληνική κοινή γνώμη, η ελληνική βουλή αναγκάστηκε να εγκρίνει ψήφισμα (το Φεβράρη του **1947**) υπέρ της ένωσης.

Τον Οχτώβρη του **1946**, ο τότε υπουργός των Αποικιών, κ. Κρήτης Τζόουνς, δήλωσε στη Βουλή των κοινοτήτων, ότι η Κυβέρνηση της Α.Μ. αποφάσισε να εγκαθιδρύσει ένα πιο φιλελεύθερο και προοδευτικό καθεστώς στην Κύπρο, που θα προνοούσε τη δημιουργία ενός κεντρικού νομοθετικού σώματος, ότι θα εγκαινιαζόταν ένα δεκάχρονο σχέδιο οικονομικής ανάπτυξης κι ότι οι αντιεκκλησιαστικοί νόμοι του **1937** που απαγόρευαν την εκλογή νέου Αρχιεπισκόπου, θα καταργούνταν. Η δήλωση αυτή ήταν εξαιρετικά αποκρουστική για τους Κυπρίους. Εγινε χωρίς προηγούμενα να σφυγμομετρηθεί η κοινή γνώμη της

Κύπρου και παραγνώριζε τελείως τους εθνικούς πόθους των κυπρίων.

Υστερα απ' αυτό οι βρετανικές αρχές της Κύπρου προέβησαν στη σύγκληση μιας Διασκεπτικής Συνέλευσης για την υποβολή συνταγματικών προτάσεων. Η Βρετανική κυβέρνηση υπέβαλε πρόχειρα σχέδια συντάγματος. Μοναδικός σκοπός των σχεδίων αυτών ήταν να παράσχουν ένα φύλλο συκής για να κρύψει τη γύμνια της βρετανικής διακυβέρνησης και να επιβάλει στο λαό ένα αποικιακό σύνταγμα και να ρίξει το όλο εθνικό ζήτημα σ' ένα συνταγματικό τέλμα.

Ο λαός απέρριψε το αποικιακό σύνταγμα. Μέσον των αντιπροσώπων του δήλωσε πως η μόνη λύση που μπορούσε να δεχτεί ήταν η ένωση με την Ελλάδα και πολλαπλασίασε τις προσπάθειες του για ένωση.

Η Κύπρος κυβερνάται ακόμα δικτατορικά. Όλες οι νομοθετικές και εκτελεστικές εξουσίες βρίσκονται στα χέρια του Κυβερνήτη που βοηθείται στο έργο του από έναν διορισμένο Εκτελεστικό Συμβούλιο. Ο κυβερνήτης είναι ο αντιπρόσωπος του βασιλέα, ο αρχιστράτηγος, η κυβέρνηση κι η Βουλή μαζί, Θεσπίζει νόμους με την απλή διαδικασία της δημοσίευσης του στην επίσημη εφημερίδα, επιβάλλει φόρους επικυρώνει η μετατρέπει θανατικές ποινές, ελέγχει την παιδεία και είναι ο τελευταίος κριτής για όλες τις πράξεις των εκλεγμένων δημοτικών συμβουλίων. Ο Κυβερνήτης της Κύπρου έχει περισσότερες εξουσίες από ένα ρωμαίο ανθύπατο ή ένα σύγχρονο δικτάτορα, δεν είναι υπόλογος απέναντι στο λαό για οποιαδήποτε από τις πράξεις του, είναι υπόλογος μόνο στον υπουργό των Αποικιών.

Τα περιορισμένα πολιτικά δικαιώματα κι οι ελευθερίες που απολαμβάνει ο κυπριακός λαός, όπως είναι π.χ. η σχετική ελευθερία κίνησης, έκφρασης και οργάνωσης, υφίστανται κατ' ανοχή. Δεν κατοχυρώνονται με νόμο. Αν ο Κυβερνήτης το θελήσει, μπορεί αμέσως να θέσει σε ισχύ όλους τους απαίσιους νόμους και διατάγματα που υπάρχουν ακόμα στον κυπριακό κώδικα και μερικούς που προσωρινά

αναστάλθηκαν.

Κι όχι μόνο αυτό. Με κάποιο νόμο του **1937**, ο κυβερνήτης της Κύπρου έχει το δικαίωμα ν' αρνείται την είσοδο στη Κύπρο σ' οποιοδήποτε Κύπριο που επιστρέφει από το εξωτερικό είτε είχε πάει εκεί για δουλειές, είτε για αναψυχή, είτε σαν μετανάστης- "αν φανεί από μαρτυρία, που ο κυβερνήτης θεώρησε ιακνοποιητική, ότι πιθανόν να συμπεριφερθεί κατά τρόπο επικίνδυο στην ειρήνη και την τάξη".

Με ένα άλλο νόμο του **1939** ο Κυβερνήτης έδωσε απεριόριστες εξουσίες στην αστυνομία "να θέτει υπό κράτηση ή να εξορίζει οποιοδήποτε πρόσωπο που εργάζεται ή είναι πιθανό να εργάζεται κατά τρόπο επικίνδυνο, ή που μπορούσε να χρησιμοποιήσει τη σχετική ελευθερία κίνησης του, για την προπαγάνδη ιδεών επικινδύνων για την άμυνα του κράτους". Υπάρχει επίσης ο "νομικός μηχανισμός" για την άμεση μετατροπή της Κύπρου σε αστυνομικό κράτος.

Μερικοί από τους νόμους αυτούς, σιγά, σιγά, μπαίνουν σ' εφαρμογή. Στη διάρκεια του Σεπτεμβρη και Οκτώβρη του **1948**, **238** πρόσωπα, τα περισσότερα συνδικαλιστές, παρουσιάστηκαν μπροστά στα δικαστήρια, κατηγορούμενα ότι πήραν μέρος σε συγκεντρώσεις και παρελάσεις και τους επιβλήθηκαν πρόστιμα, σε μερικές περιπτώσεις βαρεία πρόστιμα, και μερικά απ' αυτά τα πρόσωπα φυλακίστηκαν. Δόθηκε τότε στη αστυνομία το δικαίωμα να συλλαμβάνει πρόσωπα βάσει υποψίας, κι ένας αριθμός προσώπων, κατά το πλείστον συνδικαλιστές, συνελήφθησαν κρατήθηκαν στη φυλακή και μερικά κτυπήθηκαν. Ο σκοπός των επιθέσεων αυτών ήταν να αδυνατίσουν το μαχητικό συντεχνιακό κίνημα. Οι επιθέσεις έπαυσαν ή μετριάστηκαν γκα ένα διάστημα, σαν αποτέλεσμα έντονων διαμαρτυριών στο εξωτερικό, κυρίως του βρετανικού εργατικού κινήματος.

Στα **1950** η Κυβέρνηση της Κύπρου άρχισε πάλιν να εντείνει τη δικτατορική της διακυβέρνηση. Οι διοικητές των επαρχιών αρνήθηκαν να παραχωρήσουν

άδειες για δημόσιες συγκεντρώσεις ομολογουμένως οικονομικού χαρακτήρα, απαίτησαν να τους υποβληθούν αντίγραφα των ομιλιών προκαταβολικά και βάζουν σαν όρο για την παραχώρηση αδειών, συγκεντρώσεων να παρευρίσκεται αστυνομία στις συγκεντρώσεις αυτές. Το Μάη του **1950**, ο Δήμαχος, ο αντιδήμαρχος και **4** δημοτικοί σύμβουλοι α της Λεμεσού φυλακίστηκαν επ' αόριστο επειδή αγνόησαν διάταγμα του κυβερνήτη που επικυρώθηκε από τα δικαστήρια για την αλλαγή της ονομασίας ενός δρόμου της Λεμεσού που έφερε το όνομα του Σερ Ρίτμοντ Πάλμερ ενός δικτάτορα κυβερνήτη που κυβέρνησε την Κύπρο με δεσποτισμό από το **1933** ίσαμε το **1939**.

Τον ίδιο μήνα, η κυβέρνηση απείλησε με παύση **7** δασκάλους, μέλη του συμβουλίου της διδασκαλικής Οργάνωσης, επειδή έστειλαν τον Έλληνα υπουργό της Παιδείας υπόμνημα υπέρ της Ένωσης και διαμαρτυρήθηκαν έναντια στην απάλειψη που έκανε ο βρετανός διευθυντής της Παιδείας στην Κύπρο από τα ελληνικά αναγνωριστικά κεφαλαίων που αναφέρονται στην Κύπρο. Οι **7** δάσκαλοι κατηγορήθηκαν από τις κυπριακές αρχές για "σοβαρά ανυπακοή".

Όλα αυτά δεν είναι παρά ενδείξεις πως η Κυβέρνηση σκοπεύει να πάρει αυστηρότερα μέτρα ενάντια στο λαό και αν καταστείλει το κίνημα για την ένωση.

Η Κύπρος παρουσιάζει ένα πολύ δυσμενές εμπορικό ισοζύγιο. Οι συνομιλίες εισαγωγές του **1948** ανέρχονταν σε **λ.15.422.091** ενώ οι εξαγωγές του ίδιου χρόνου μόλις έφταναν εις **λ. 5.678.617**. Από τις εισαγωγές αυτές οι **λ.8.844.085** προέρχονται από το Ενωμένο Βασίλειο και τη Βρετανική αυτοκρατορία ενώ οι εξαγωγές της Κύπρου στο ενωμένο Βασίλειο και τη Βρετανική αυτοκρατορία τον ίδιο χρόνο ανέρχονται μόνο στις **λ.1.539.670**. Με μια πολιτική απεριόριστων εισαγωγών, οι βρετανικές αρχές πέτυχαν, από το τέλος του πολέμου κι εδώ, να εξαγάγουν στο εξωτερικό και κυρίως στη Μεγάλη Βρετανία όλα τα κεφάλαια που συσσωρεύθηκαν στην Κύπρο στη διάρκεια του πολέμου. Οι πιο πάνω αριθμοί

καταρρίπτουν το επιχείρημα ότι η Κύπρος έχει τάχα υλικά οφέλη όντας αποικία της Αγγλίας. Δείχνουν καθαρά ότι είναι η Αγγλία που δρέπει όλα τα υλικά οφέλη κι' όχι η Κύπρος.

Η Κύπρος είναι πλούσια σε ορυκτούς πόρους, παράγει αμιάντο, χαλκό, πυρίτη και χρώμιο. Τα αμιαντωρυχεία της από τα μεγαλύτερα στον κόσμο κατέχονται από βρετανούς και Ολλανδούς μετόχους. Τα ορυχεία χαλκού και πυρίτη στο Μαυροβούνι, επίσης πολύ μεγάλα κατέχονται από Αμερικανούς επιχειρηματίες, η συνολική αξία των ορυκτών που εξάχθηκαν στα **1949** έφτασε τις **λ.3.675.990**. Από το ποσό αυτό, μόνο **λ.32.742** πέρασαν στις προσόδους της νήσου υπό μορφήν ενοικίων και "δικαιωμάτων από μεταλλεία". Αν ληφθεί υπόψη, ότι το σύνολο των υπολογισμένων δαπανών που είχε η μεταλλευτική βιομηχανία στα **1949** ήταν **λ. 2.444.000** από τις οποίες οι **λ.1.969.200** διατέθηκαν στην Κύπρο, βλέπει κανείς ότι πρέπει για τους μετόχους (κατά το πλείστο ξένους) ποσό καθαρού κέρδους **λ.1.231.990** για ένα χρόνο. Τα μεροκάματα που πληρώνονται στους μεταλλωρύχους κυμαίνονται μεταξύ **8** σελινιών και **12** σελινιών την ημέρα.

Η ανεργία αυξάνει συνεχώς και σύμφωνα με τους επίσημους αριθμούς υπήρχαν πάνω από **5.000** άνεργοι στα **1949** στη νήσο. Κανένα ανεργιακό επίδομα δεν πληρώνεται στους ανέργους, των οποίων η κατάσταση είναι πραγματικά αξιοθρήνητη. Υπάρχουν περιπτώσεις που **3,4** ή περισσότερες οικογένειες ανέργων ζουν στο ίδιο δωμάτιο.

Οι αμπελουργοί αντιμετωπίζουν το φάσμα της καταστροφής λόγω έλλειψης αγορών για τα προϊόντα τους και λόγω των χαμηλών τιμών που πληρώνονται γι' αυτά. Κάπου **60.000** πρόσωπα, το ένα όγδοο του πληθυσμού της νήσου, ζουν από την αμπελουργική βιομηχανία. Η Αγγλία προτιμά να εισάγει κρασιά από την Πορτογαλία και την Ισπανία του Φράγκο παρά από την Κύπρο. Τα συμφέροντα των πατατοπαραγωγών, των καπνοπαραγωγών και των άλλων στρωμάτων της Κυπριακής αγροτιάς κινδυνεύουν απ' την έλλειψη

κυβερνητικής αγροτικής πολιτικής. Τα αγροτικά χρέη μεγαλώνουν συνεχώς και σε πολλές περιπτώσεις πήραν καταστρεπτικές διαστάσεις. Εξαιτίας της σοβαρής οικονομικής κρίσης που αναπτύσσεται στην Κύπρο, χιλιάδες πρόσωπα κάθε χρόνο αναγκάζονται να μεταναστεύσουν σ'άλλες χώρες για την αναζήτηση εργασίας.

Οι μικρές βιομηχανίες που αναπτύχθηκαν στη διάρκεια του πολέμου, όπως οι βιομηχανίες κουμπιών και σπύριτων έκλεισαν και άλλες βιοτεχνίες αντιμετωπίζουν σοβαρή οικονομική κρίση.

Ο κυπριακός λαός συνδέει τον αγώνα του για εθνική αποκατάσταση με τον αγώνα για οικονομική επιβίωση και την κατάργηση όλων των δικτατορικών νόμων και διαταγμάτων".

Στο δεύτερο μέρος του υπομνήματος η Πρεσβεία του ΑΚΕΛ σναφερόταν στον ενωτικό αγώνα των κυπρίων και την ελληνικότητα της Κύπρου.